

มหาวิทยาลัยมหิดล
สถาบันแห่งชาติ
เพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว

โรคที่ควรระวัง +

เมื่อเผชิญสถานการณ์อุทกภัย

ติดต่อสอบถามเพิ่มเติม :
☎ 097-057-9192

NICFD MAHIDOL

จัดทำโดย :
อ. พญ. ปิยนันท์ โชษิตาพันธุ์
น.ส. คณิตกรณี อุทุมพร

โรคน้ำกัดเท้า

หรือ อฮ่องกงฟุต

โรคฮ่องกงฟุต (Hong Kong Foot) หรือที่เรียกว่า "โรคเชื้อราที่เท้า" เป็นโรคที่เกิดจากการติดเชื้อมหา
Dermatophytes ในบริเวณเท้า มักพบในคนที่มีความชื้นที่เท้าสูง เช่น ผู้ที่สวมรองเท้าปิดหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ชื้น

อาการ :

- ผิวหนังที่เท้าจะแดงและคัน
- มีแผลหรือเปลือกหลุดลอก
- มีกลิ่นไม่พึงประสงค์
- หากไม่รักษา อาจลุกลามไปยังเล็บหรือบริเวณอื่นๆ

การป้องกัน :

- หลีกเลี่ยงการแช่อยู่ในน้ำเป็นเวลานานๆ
- ถ้าจำเป็นจะต้องเดินลุยน้ำหรือแช่น้ำควรสวมรองเท้าบู๊ท
- หากมีอาการที่รุนแรงหรือไม่ดีขึ้นควรปรึกษาแพทย์เพื่อการรักษาที่เหมาะสมต่อไป

สาเหตุ :

- ใช้น้ำยาดันเชื้อรา เช่น ครีมทาภายนอก
- รักษาความสะอาดของเท้าและให้แห้งอยู่เสมอ
- สวมรองเท้าที่ระบายอากาศได้ดีและเปลี่ยนถุงเท้าเป็นประจำ

โรคอุจจาระร่วง (Diarrhea)

เป็นอาการที่เกิดจากการถ่ายอุจจาระที่มีลักษณะเหลวหรือน้ำมากกว่า 3 ครั้งต่อวัน หรือถ่ายอุจจาระเป็นมูกปนเลือดอย่างน้อย 1 ครั้ง โรคอุจจาระร่วงเป็นโรคติดต่อระบบทางเดินอาหาร มักพบบ่อยขณะเกิดภาวะน้ำท่วมเกิดจากเชื้อไวรัสหรือแบคทีเรีย

อาการ :

- ถ่ายอุจจาระเหลวหรือน้ำบ่อยครั้ง
- ปวดท้องหรือเกร็ง
- คลื่นไส้และอาเจียน
- อาจมีไข้และอาการขาดน้ำ

สาเหตุ :

1. การติดเชื้อ:

- **ไวรัส:** เช่น ไวรัสโนโร (Norovirus) ไวรัสโรตา (Rotavirus)
- **แบคทีเรีย:** เช่น เชื้อซัลโมเนลลา (*Salmonella spp.*), อีโคไล (*E. coli*), วับริโอ คอลอเรลลา (*Vibrio Cholerae*)
- **ปรสิต:** เช่น *Giardia lamblia*

2. อาหารและน้ำที่ปนเปื้อน:

การบริโภคอาหารหรือเครื่องดื่มที่ไม่สะอาด

การรักษา :

- **การให้สารน้ำ:** การดื่มน้ำเกลือแร่หรือเครื่องดื่มที่มีอิเล็กโทรไลต์เพื่อลดความเสี่ยงจากการขาดน้ำ
- **การรักษาสาเหตุ:** หากเกิดจากการติดเชื้อ แพทย์อาจให้ยาปฏิชีวนะหรือยาต้านปรสิต

การป้องกัน :

- ล้างมือให้สะอาดสม่ำเสมอ
- หลีกเลี่ยงการบริโภคอาหาร/เครื่องดื่มที่ไม่สะอาด
- ปรงอาหารให้สุกและเก็บรักษาอย่างถูกวิธี
- หากอาการไม่ดีขึ้นหรือมีอาการรุนแรง ควรไปพบแพทย์ทันที

โรคตาแดง (Conjunctivitis)

อาการ :

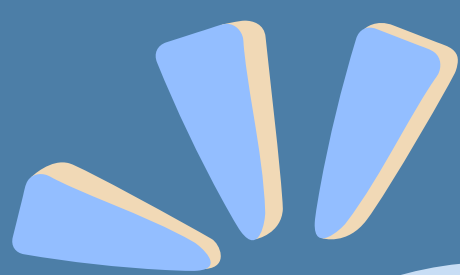
- มีอาการระคายเคืองตา
- ตาแดง
- หนังตาบวม
- ตาสู้แสงไม่ได้
- มีน้ำตาไหล

สาเหตุ :

โรคตาแดงมักพบได้บ่อยตามหลังภาวะน้ำท่วมเกิดจากเชื้อไวรัสมากที่สุด รองลงมา คือ เชื้อแบคทีเรีย ชนิดของเชื้อไวรัสที่พบมากในประเทศไทย และแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ **อะดีโนไวรัส (Adenovirus)** ซึ่งมีระบาดในช่วงหน้าฝน

การป้องกัน :

- เมื่อมีฝุ่นละอองหรือสิ่งสกปรกเข้าตา ควรรีบล้างตาด้วยน้ำสะอาดทันที
- เมื่อมีอาการคันตา ไม่ควรขยี้ตาด้วยมือที่สกปรกหรือยังไม่ได้ล้าง
- หากพบผู้ป่วยที่มีอาการของโรคตาแดง ควรแยกผู้ป่วยออกจากผู้อื่นก่อน
- ไม่ควรใช้สิ่งของร่วมกับผู้ที่ป่วยเป็นโรคตาแดง เพื่อป้องกันการระบาด

โรคฉี่หนู (Leptospirosis)

เป็นโรคที่มักพบในฤดูฝน เชื้อนี้สามารถพบได้สัตว์หลายชนิด แต่พบมากในหนู โดยเชื้อโรคในตัวของหนูจะออกมาที่ขี้ของหนู และปนเปื้อนอยู่ตามแหล่งน้ำ ซึ่งเชื้อที่อยู่ตามแหล่งน้ำนี้ สามารถเข้าทางผิวหนังของผู้ป่วยที่มีบาดแผล หรือรอยถลอกที่ผิวหนัง และหากบริเวณบาดแผลไปสัมผัสกับน้ำที่มีเชื้อโรคฉี่หนู เชื้อโรคก็จะเข้าสู่ตัวผู้ป่วย และก่อโรคได้

อาการ :

“Mouse”

“ มีไข้ ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยตามตัว ตาแดง ”

- ภาวะเยื่อตาบวมแดงเกิดขึ้นในตาทั้งสอง อาจจะพบร่วมกับเลือดออกที่ตาขาวข้างเดียวหรือสองข้างก็ได้
- กดเจ็บกล้ามเนื้ออย่างรุนแรง โดยเฉพาะที่น่อง
- มีเลือดออกแบบต่างๆเช่นจุดเลือดออกตามผิวหนัง ผื่นเลือดออก เลือดออกใต้เยื่อตา หรือเสมหะเป็นเลือด
- ผื่น เช่น ผื่นแดงราบ ผื่นแดง ผื่นลมพิษ
- อาการเหลือง อาการเหลืองมักเกิดวันที่ 4-6 ของโรค

สาเหตุ :

- **ทางตรง** โดยการสัมผัสสัตว์ที่มีเชื้ออยู่ หรือโดนสัตว์ที่มีเชื้อกัด
- **ทางอ้อม** เช่น เชื้อจากฉี่หนูปนอยู่ในน้ำหรือดินแล้วเข้าสู่คนทางบาดแผล

การป้องกัน :

- ควรสวมชุดป้องกัน เช่น รองเท้าบู๊ท ถุงมือ ถุงเท้า เสื้อผ้า
- หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคดังกล่าว
- หลีกเลี่ยงการว่ายน้ำที่อาจจะมีเชื้อโรคปนเปื้อนอยู่
- หลีกเลี่ยงไม่ไปสัมผัสปัสสาวะโค กระบือ หนู สุกร
- หลีกเลี่ยงการทำงานในน้ำหรือต้องลุยน้ำเป็นเวลานานๆ
- ควรทำความสะอาดร่างกายโดยเร็วหลังจากแช่น้ำ

อุบัติเหตุ

การถูกสัตว์ร้ายมีพิษกัดต่อย

นอกจากโรคต่างๆ ที่มาจากน้ำท่วมแล้ว ยังมีอุบัติเหตุที่พบบ่อยในช่วงน้ำท่วม ได้แก่ **ไฟดูด จมน้ำ เหยียบของมีคม** อันตรายจากสัตว์มีพิษที่พบบ่อยในช่วงน้ำท่วม ได้แก่ **งู ตะขาบ แมงป่อง** ซึ่งเหื่อนี้มาหลบอาศัยในบริเวณบ้านเรือน

การป้องกัน :

1. **ถอดปลั๊กอุปกรณ์ไฟฟ้า :**

สับคัทเอาต์ตัดไฟฟ้าในบ้านก่อนที่น้ำจะท่วมถึง

2. **เก็บกวาดขยะ วัตถุแหลมคม :**

ในบริเวณอาคารบ้านเรือน และตามทางเดินอย่างสม่ำเสมอ

โรคไข้เลือดออก

(Dengue fever)

โรคเลือดออกเป็นโรคระบาดชนิดหนึ่งที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสเดงกี โดยมีพาหะเป็น **ยุงลาย** ไวรัสเดงกีมี 4 สายพันธุ์ ได้แก่ ไวรัสเดงกีสายพันธุ์ 1, 2, 3 และ 4 เมื่อติดเชื้อสายพันธุ์ใดแล้วร่างกายจะสร้างภูมิคุ้มกันต่อสายพันธุ์นั้นไปตลอด แต่จะมีภูมิคุ้มกันต่อสายพันธุ์อื่นเพียงชั่วคราว ซึ่งนอกจากโรคไข้เลือดออกแล้วยังสามารถมีโรคที่เกิดจากยุงเป็นพาหะได้อีกหลายโรคเช่น โรคชิคุนกุนยา โรคซิกา เป็นต้น

อาการ :

อาการมีความรุนแรงแตกต่างกันไป ผู้ป่วยส่วนมากจะไม่มีอาการ สำหรับผู้ที่มีอาการ จะมีอาการที่เด่นชัดคือ **ไข้สูง (39-40 องศาเซลเซียส) อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ ปวดกระบอกตา ปวดเมื่อยตามตัว ปวดท้อง (โดยเฉพาะด้านขวาบน) คลื่นไส้อาเจียน เบื่ออาหาร อาจมีเลือดออกที่ตำแหน่งต่าง ๆ**

การป้องกัน :

- **ป้องกันไม่ให้ถูกยุงลายกัด** โดยสวมใส่เสื้อผ้าที่ปกปิดมิดชิด ใช้สารไล่ยุงชนิดต่างๆ
- **ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย** บริเวณบ้านและบริเวณใกล้เคียง ด้วยการปิดฝาภาชนะที่มีน้ำขังไม่ให้ยุงเข้าไปวางไข่ได้ เปลี่ยนน้ำในภาชนะที่ปิดไม่ได้ทุกสัปดาห์ ปล่อยปลาในลูกน้ำในอ่างบัว หากพบการระบาดในชุมชนก็ควรแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อดำเนินการ และใส่ทรายอะเบทในแหล่งน้ำขัง
- **ฉีดวัคซีนโรคป้องกันไข้เลือดออก** โดยสามารถฉีดได้ตั้งแต่อายุ 4-60 ปี ฉีด 2 เข็มห่างกันอย่างน้อย 3 เดือน มีประสิทธิภาพป้องกันโรคได้ถึง 4 สายพันธุ์ ลดอัตราการติดเชื้อ ลดอัตราการนอนโรงพยาบาลและลดอัตราการเสียชีวิตได้ดี

โรคไวรัสตับอักเสบเอ (Hepatitis A)

อาการ :

ในผู้ใหญ่อาการเริ่มต้นส่วนมากจะมีไข้ อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร คลื่นไส้ แน่นท้อง ตามด้วยตัวเหลือง ตาเหลือง ภายใน 2-3 วัน ซึ่งแตกต่างกันตั้งแต่มีอาการเพียงเล็กน้อยและหายไปภายใน 1-2 สัปดาห์ จนถึงในรายที่มีอาการรุนแรงและใช้เวลารักษานานหลายเดือน

สาเหตุ :

ไวรัสตับอักเสบชนิด เอ (HAV) เป็น RNA virus

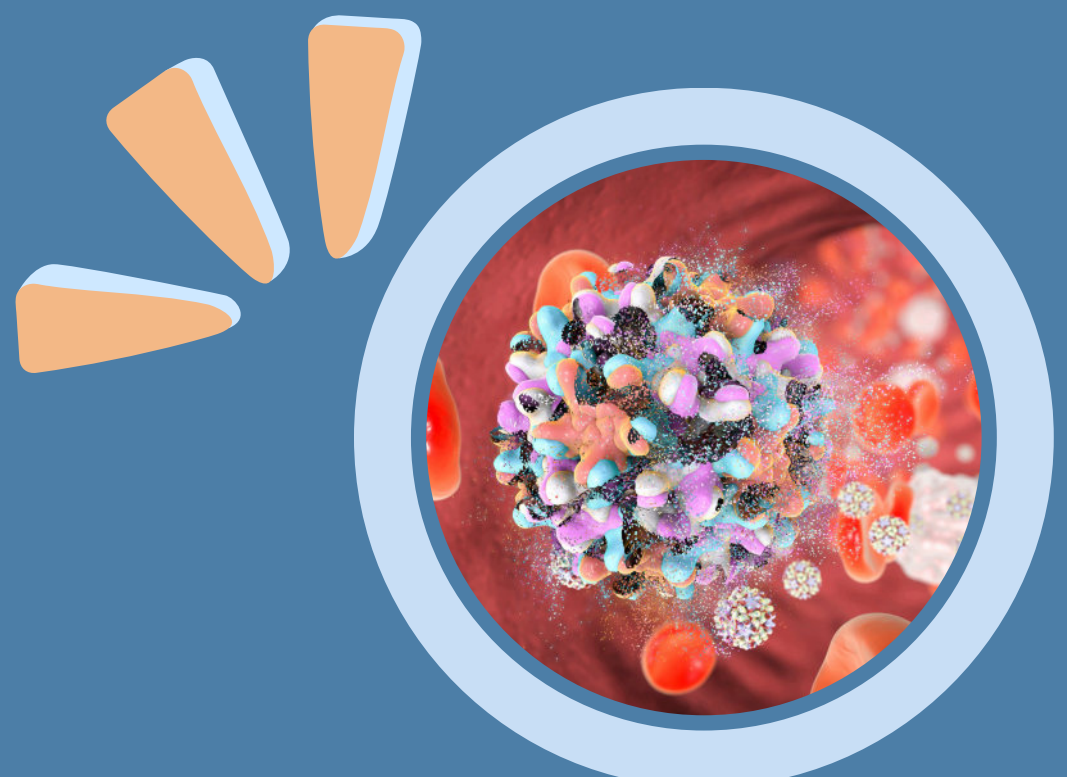
การติดต่อ :

- จากคนสู่คนโดยเชื้อเข้าสู่ปาก
- เกิดจากแหล่งโรคร่วมโดยสัมพัทธ์กับการปนเปื้อนเชื้อในน้ำและอาหารที่ปนเปื้อนจากผู้เตรียมอาหารที่เป็นพาหะของโรค
- รับประทานอาหารที่ไม่ได้ทำให้สุก หรือมีการจับต้องอาหารภายหลังปรุงสุก รวมทั้งนม สลัด หอยปรุงไม่สุก ที่เก็บจากน้ำบริเวณที่ปนเปื้อนเชื้อ

การป้องกัน :

มีวัคซีนป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบเอสามารถฉีดได้ตั้งแต่เด็กอายุ 1 ปีขึ้นไป โดยสามารถฉีดได้แบบทั้งก่อนสัมผัสโรค (ในกลุ่มผู้มีความเสี่ยงสูงเช่นอยู่ในที่ที่มีการระบาดของโรค) และฉีดป้องกันหลังสัมผัสโรค

มหาวิทยาลัยมหิดล
สถาบันแห่งชาติ
เพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว

โรคที่ควรระวัง +

เมื่อเผชิญสถานการณ์อุทกภัย

เอกสารอ้างอิง

1. วินัย รัตนสุวรรณ. โรคที่มากับน้ำท่วม. คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. [อินเทอร์เน็ต]. 2554 [เข้าถึงเมื่อ 17 กันยายน 2567]. เข้าถึงได้จาก: [http:// https://www.si.mahidol.ac.th/th/healthdetail.asp?aid=926](http://https://www.si.mahidol.ac.th/th/healthdetail.asp?aid=926)
2. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. เลปโตสไปโรซิส หรือโรคฉี่หนู มักพบการระบาดในฤดูฝน; 2563 [เข้าถึงเมื่อ 17 กันยายน 2567]. เข้าถึงได้จาก: <https://ddc.moph.go.th/odpc7/news.php?news=13552&deptcode=odpc7>
3. American Academy of pediatrics. Dengue. In: Kimberlin DW, Brady MT, Jackson MA, Long SS, eds. Red book 2018-2021.
4. Update of recommendations for use of hepatitis A vaccine. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 17 กันยายน 2567]. เข้าถึงได้จาก: [http://cimjournal.com/idv-conference/hepatitis-a-vaccine/.](http://cimjournal.com/idv-conference/hepatitis-a-vaccine/)

ติดต่อสอบถามเพิ่มเติม :
☎ 097-057-9192

NICFD MAHIDOL

จัดทำโดย :
อ. พญ. ปิยนันท์ โชษิตาพันธุ์
น.ส. คณิตกรณี อุกุมพร